

по действующему законодательству и предложений по совершенствованию его норм.

Ключевые слова: потребитель, пассажир, такси, перевозки, тариф, контроль, информационно - диспетчерская служба.

Grishko U.P. Some aspects of protection of passengers (consumers) rights according to the Project of Law «The transfer by taxi and transfer on demand» № 2393A.

In this article the author analyzes some aspects of protection of passengers (consumers) rights according to Project of Law «The transfer by taxi and transfer on demand» № 2393A. Also by the author was researched the problems of current legislation that regulates the protection of consumers rights in the sphere of transport services during the transportation by taxi and proposals to improve its standards.

Key words: consumer, passenger, taxi, transportation, tariff, control, informal-dispatch service.

Жорнокуй В.Г.

ПРОВОА ПРИРОДА ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

УДК 347.19

Невід'ємним немайновим правом учасників (акціонерів) є право на інформацію про діяльність господарського товариства, яке не лише визнається основою для здійснення ними контролю за діяльністю останнього, але й створює передумови ефективної, усвідомленої участі в управлінні юридичною особою. Відповідне право відноситься до основних прав учасника (акціонера) й отримало легітиміацію з статтях чинного законодавства України (ст. 116 ЦК України, ст. 10 Закону України «Про господарські товариства», ст. 25, 26 Закону України «Про акціонерні товариства»).

Відповідно до п. 2.1.3 Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 571 від 11.12.2003 р. «Про затвердження Принципів корпоративного управління» *учасник (акціонер) має право на своєчасне отримання повної та достовірної інформації про фінансово-господарський стан товариства та результати його діяльності* (виділено мною. – В. Ж.), суттєві факти, що впливають або можуть впливати на вартість цінних

паперів та (або) розмір доходу за ними, про випуск товариством цінних паперів тощо.

Про важливість відповідного права свідчать не лише напрацювання вчених, але й судова практика. Так, у Постанові Вищого господарського суду України від 27.01.2009 року зазначено, що неповідомлення позивача (акціонера) про проведення загальних зборів АТ та неопублікування у засобах масової інформації загального повідомлення в установленій законом строк, порушує права позивача (акціонера) знати про час, місце проведення зборів, порядок денний, вносити свої пропозиції щодо порядку денного загальних зборів, брати участь у зборах. Зважаючи на те, що сучасна правова доктрина містить різні думки стосовно правової природи прав учасників господарських товариств, в т.ч. й права на інформацію про діяльність господарського товариства, постає проблема у з'ясуванні правової природи останнього.

Метою статті є з'ясування правової природи права на інформацію про діяльність господарського товариства.

Право на інформацію, так само як і право на участь в управлінні, відноситься до немайнових прав, однак воно реалізується в спеціальних правовідносинах. Значення права учасників (акціонерів) на отримання повної та своєчасної інформації важко переоцінити: воно залишається одним із найважливіших з-посеред немайнових прав акціонерів.

З питання про значення права на інформацію в літературі не існує однозначної позиції. І.Н. Шабунова [1, с. 105] вважає, що право на інформацію надається акціонеру внаслідок того, що він несе ризик відповідальності за боргами товариства. Р.С. Кравченко досліджує це право як елемент корпоративного управління [2, с. 11]. Інші вчені вважають, що воно полягає в забезпеченні контролю за виконанням товариством і його органами законодавчих приписів, рішень загальних зборів акціонерів [3, с. 109] і є гарантією захисту інших прав акціонерів [4, с. 162].

Наведені думки мають раціональне зерно, оскільки право на інформацію про діяльність господарського товариства визначає можливість учасника (акціонера) брати участь у загальних зборах

товариства і приймати рішення з питань щодо його діяльності. Реалізуючи право на ознайомлення з документацією товариства, учасник (акціонер) контролює виконання прийнятих наглядовою радою або виконавчим органом товариства рішень.

Право учасника (акціонера) господарського товариства на інформацію є змістом правовідносин особливого виду. На природу цих правовідносин, як і на природу інших внутрішніх правовідносин у корпоративній організації, що існують між учасником (акціонером) і товариством, не існує єдиної думки. Ми вважаємо, що правовідносини, змістом яких є право на інформацію, за своєю характеристикою є відносними, оскільки їх суб'єктний склад повністю визначено: учасник (акціонер), що має право вимагати надання йому інформації про діяльність товариства, і власне товариство, яке зобов'язане надавати відомості.

Досліджувані відносини мають характер немайнових правовідносин, що пов'язані з майновими. Немайновий характер права на інформацію, як і можливість існування внутрішніх немайнових правовідносин у товаристві, відстоюється значною кількістю вчених, які займаються цією проблемою [5, с. 70; 6, с. 119; 7, с. 20]. Обґрунтовується ця позиція тим, що частина прав складається з приводу майнових, а частина – з приводу нематеріальних благ.

Аналізуючи викладені точки зору, можна вказати на таке: некомерційний характер юридичної особи ще не говорить про відсутність в учасників цієї організації майнового інтересу (наприклад, у споживчому кооперативі учасники мають лише майновий інтерес). До того ж, незважаючи на те, що права учасників комерційних юридичних осіб завжди спрямовані на задоволення майнових інтересів, їх досягненню в ряді випадків сприяє здійснення немайнових прав, де майновий інтерес реалізується в другу чергу. Крім того, у відносинах з надання інформації в господарському товаристві учасник (акціонер) має право вимагати від товариства надання йому нематеріального блага – інформації. Всі ці докази свідчать про немайновий характер досліджуваного права.

У ст. 1 ЦК України («Відносини, що регулюються цивільним законодавством») закріплено лише особисті немайнові відносини. Якщо виходити з визначення, наведеного законодавцем, можна зробити висновок, що правовідносини з приводу надання інформації в господарських товариствах, будучи немайновими відносинами і відносячись до сфери регулювання цивільного права, можуть бути лише особистим немайновим правовідношенням, а суб'єктивне право учасника на інформацію – особистим немайновим правом. Так, С.М. Братусь [8, с. 74] відносив внутрішні немайнові правовідносини з участю юридичних осіб до особистих немайнових правовідносин, вважаючи, що невіддільність благ від особистості є характерною для благ, що виражаються в членстві у кооперативній або громадській організації.

Характеризуючи особисті немайнові права, слід керуватися тим, що «особисте право» – це завжди право: а) немайнове, об'єктом якого є нематеріальне благо, невіддільне від особи його носія; б) абсолютне, що захищається проти всіх і кожного. Тому, на думку Ф.О. Богатирьова, поняття «особисте право» і «особисте немайнове право» в рамках цивільного права повинні визнаватися синонімами [9, с. 91–92].

Досліджуване право учасника (акціонера) на інформацію про діяльність господарського товариства – право відносне; у зв'язку з цим праву його носія протиставляється обов'язок визначеної особи – господарського товариства – надати відповідну інформацію. Крім того, його об'єктом не є нематеріальне благо, невіддільне від особистості носія. Звичайно ж, учасник (акціонер) не може вчинити відчуження свого корпоративного права, залишаючись при цьому учасником (акціонером), але все ж саме право відчужується під час виходу його з товариства. До того ж стосовно прав учасника господарського товариства можливим є правонаступництво. У зв'язку з вищевказаним право учасника (акціонера) на інформацію про діяльність господарського товариства не може бути кваліфіковане як особисте немайнове право.

Стосовно тлумачення зобов'язального характеру права учасника (акціонера) на інформацію про діяльність господарського

товариства точки зору вчених різняться. Має підтримку позиція про зобов'язальну природу права на інформацію [10, с. 208–210], хоча в більшості випадків вона піддається критиці [9, с. 92; 11, с. 73, 103–105, 116–118; 12, с. 38; 13, с. 49]. Як правило, на захист позиції, що заперечує зобов'язальний характер права на інформацію, наводиться декілька аргументів. Так, В.П. Степанов вважає, що строк існування прав акціонерів складно чітко визначити (вони існують до тих пір, доки існує сама корпорація або хоча б один її учасник), на відміну від зобов'язальних відносин, які припиняються відразу після виконання боржником своїх обов'язків [12, с. 38]. В інших випадках ця думка обґрунтовується неможливістю визнання існування зобов'язань з немайновим характером [11, с. 73, 103–105, 116–118; 13, с. 49].

С.Ю. Філіппова, навпаки, вважає, що якщо суб'єктивне право має немайновий характер, пов'язаний з майновим, і йому кореспондує такий самий суб'єктивний обов'язок іншої особи, немає жодних перешкод для визнання такого правовідношення зобов'язанням [14, с. 14]. Саме така ситуація і має місце, на думку Е.М. Романової [15, с. 25], в акціонерному правовідношенні з приводу інформації: суб'єктивному праву акціонера, що полягає у можливості вимагати від товариства надання інформації або отримувати її своїми діями, відповідає обов'язок товариства її надавати.

Кваліфікуючи правовідношення з надання інформації товариством його учаснику (акціонеру) як зобов'язальне, слід враховувати, що воно є специфічним, має організаційний характер, що відрізняє його від двосторонніх зобов'язань, які, за загальним правилом, є похідними з правочинів (договорів), завдання шкоди або безпідставного збагачення. Вважаємо, що досліджуване правовідношення найбільше подібне до зобов'язання із багатостороннього правочину. Крім того, слід зазначити, що специфічні підстави виникнення вказаних зобов'язально-правових відносин і їх зміст «перекривають», виключають застосування до них загальних положень зобов'язального права (книга 5 ЦК України), а досліджувані відносини повинні регулюватись спеціальними нормами, що містяться у законодавстві щодо юридичних осіб.

Право на інформацію про діяльність господарського товариства – це право, посвідчене часткою (акцією), що становить основу правового статусу учасника (акціонера). Такі права зазвичай протистоять речовим правам на саму частку (акцію), для виникнення яких достатньо самого факту придбання частки (акції). Право на інформацію як суб'єктивна можливість також виникає з моменту придбання частки (акції). Однак для їх здійснення додатково необхідні певні юридичні факти або їх склади, що в цьому випадку є «тією лінзою, заломлюючись через яку абстрактний юридичний припис отримує застосування до конкретної ситуації і дозволяє визначити зміст конкретного приватноправового відношення» [16, с. 188].

Таким чином, відносини з приводу інформації в господарському товаристві необхідно вважати відносними, немайновими, такими, що мають організаційний характер.

Вступаючи в корпоративне правовідношення, його суб'єкти – учасник (акціонер) і товариство – виступають в новій для себе якості володільця інформації, який визначається як особа, що самостійно створила інформацію або отримала на підставі закону чи договору право дозволяти або обмежувати доступ до неї. Такий суб'єкт має певні правомочності стосовно інформації: має можливість дозволяти або обмежувати доступ до неї, визначати порядок і умови такого доступу; використовувати інформацію, в т.ч. поширювати її, за власним розсудом; передавати іншим особам за договором або на інших законних підставах; захищати встановленими законом способами свої права у випадку її незаконного отримання або використання іншими особами; здійснювати з нею інші дії або дозволяти вчинення таких дій, тобто користуватися і розпоряджатися інформацією, отриманою від товариства.

На думку Є.О. Суханова, до права учасника (акціонера) на інформацію входять дві основні правомочності: можливість вимагати від корпорації надання або опублікування, «розкриття» інформації і право на захист, що полягає у можливості звернення в суд у випадку невиконання товариством вказаного обов'язку [17, с. 92–93]. Сутність зазначеної позиції ґрунтується на тому,

що право на захист – це один з видів можливих дій, поведінки володільця суб'єктивного права, тобто складова частина права суб'єкта. Однак ще О.С. Йоффе та М.Д. Шаргородський [18, с. 225] зазначали, що можливість вдатися в необхідних випадках до примусової сили державного апарату існує не паралельно з іншими, закріпленими в суб'єктивному праві можливостями, а є характерною для них самих, оскільки без цього вони не були б юридичними можливостями.

До змісту права на інформацію про діяльність господарського товариства, як немайнового корпоративного права входить безпосередньо як правомочність отримувати інформацію про діяльність господарського товариства, так і правомочність знайомитись з його бухгалтерськими книгами та іншою документацією в установленому засновницькими документами товариства порядку [19, с. 391]. Спеціальні закони про господарські товариства уточнюють зміст вказаних правомочностей і порядок їхнього здійснення (ст. 78 Закону України «Про акціонерні товариства», ст. 10 Закону України «Про господарські товариства»). Цьому праву кореспондує обов'язок корпорації надати учаснику (акціонеру) відповідну інформацію або забезпечити можливість її отримання (під час опублікування, розкриття інформації). Одночасно на учасника (акціонера) покладається обов'язок не розголошувати конфіденційну інформацію, що стала йому відомою (ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства», ст. 11 Закону України «Про господарські товариства»).

Ми вважаємо, що право на інформацію про діяльність господарського товариства має у своєму змісті й певні правомочності, до яких належать: 1) правомочність на отримання загальної інформації про товариство на запит учасника (акціонера); 2) правомочність на отримання інформації в процесі підготовки та проведення загальних зборів; 3) правомочність на отримання публічної інформації, в т.ч. регулярної та особливої.

Зазначені правомочності відрізняються за об'ємом, способом і порядком надання. Наприклад, за суб'єктом отримання інформація поділяється на адресну та безадресну. Так, відповідно до

ч. 1 ст. 35 Закону України «Про акціонерні товариства» та ст. 61 Закону України «Про господарські товариства» повідомлення про проведення загальних зборів учасників (акціонерів) господарського товариства здійснюється рекомендованим листом (адресна інформація). Однак повідомлення про проведення загальних зборів учасників (акціонерів) господарського товариства може бути зроблене у формі опублікованої інформації у друкованих засобах масової інформації, доступної невизначеному колу осіб (безадресна інформація).

Отже, реалізація учасником (акціонером) своїх корпоративних прав, пов'язаних з прийняттям рішень про діяльність товариства, є неможливою без необхідної і достатньої інформації для прийняття відповідних рішень. Наприклад, Закон про АТ (§ 131), який діє в Німеччині, закріплює право акціонера на інформацію, де зазначено, що кожному акціонеру на загальних зборах на його вимогу правління зобов'язане надати інформацію про стан справ в товаристві, якщо вона є необхідною для належної оцінки питання порядку денного. Натомість законодавство України (ст. 28 Закону України «Про інформацію») містить дещо інший підхід. Визначаючи режим доступу до інформації як передбачений правовими нормами порядок одержання, використання, поширення і зберігання інформації, законодавець за режимом доступу поділяє інформацію на відкриту та з обмеженим доступом. Зокрема, за ст. 29 Закону України «Про інформацію» доступ до відкритої інформації забезпечується шляхом: а) систематичної публікації її в офіційних друкованих виданнях (бюлетенях, збірниках); б) поширення її засобами масової комунікації; в) безпосереднього її надання заінтересованим громадянам, державним органам та юридичним особам.

Повідомлення учасників (акціонерів) про проведення загальних зборів та їх порядок денний є відкритою інформацією, мета надання якої – інформування учасників (акціонерів) та інших заінтересованих осіб про проведення загальних зборів і забезпечення реалізації учасниками (акціонерами) свого права на участь у загальних зборах.

За загальним правилом учасники (акціонери) товариства мають право одержувати інформацію про діяльність товариства у порядку, встановленому статутом і законом. Хоча за ЦК України перелік інформації, яка повинна надаватись акціонерам, розширився, за зарубіжними мірками він, тим не менше, залишається дуже скромним і не гарантує в повній мірі охорони прав акціонерів. Єдиними гарантіями реалізації інформаційних прав досі залишаються добра воля самого товариства та закріплення переліку інформації і порядку її надання у статуті [20, с. 119].

Всю багатоманітність форм повідомлення акціонерів можна звести до двох базових груп: 1) обов'язкове розкриття товариством інформації і 2) надання інформації акціонерам на їх запит. Основними критеріями розмежування вказаних варіантів інформаційного «насичення» є обумовленість надання інформації активністю управненої сторони і, як наслідок, ступінь визначеності адресата отримання інформації [21, с. 335]. У першому варіанті корпорація здійснює інформування, виходячи з покладеного на неї обов'язку загального плану (в якому чітко простежується публічно-правовий момент); тому інформація у цьому випадку спрямована не конкретно персоніфікованій особі, а всім учасникам (акціонерам), тобто має умовно безадресний характер. Більше того, у результаті такого розкриття інформації (крім випадку повідомлення учасникам (акціонерам) про проведення загальних зборів та їх результати у певних формах) доступ до неї отримують не лише учасники (акціонери), й інші особи (кредитори, потенційні інвестори і т.д.), завдяки чому створюються передумови для досягнення інформаційної прозорості на ринку цінних паперів. При другому ж варіанті надання інформації є реакцією зобов'язаної особи на вимогу конкретного учасника (акціонера).

Праву учасників (акціонерів) господарського товариства на отримання інформації як складової права участі повинен кореспондувати обов'язок господарського товариства, який полягає у вчиненні необхідних і достатніх дій по забезпеченню учасникам (акціонерам) безперешкодної можливості отримувати встановлені безпосередньо законом або ж на його підставі відомості про

таке товариство. Що ж стосується різновиду корпоративного права на отримання інформації, яке має зобов'язально-правову природу, то йому кореспондує обов'язок товариства з надання конкретної інформації, яку товариство повинно надати в даний момент часу внаслідок певних юридичних фактів, або обов'язок створити умови для ознайомлення з такою інформацією [19, с. 392]. В цьому сенсі право на інформацію про діяльність господарського товариства можливе лише за умови існування відповідного обов'язку, покладеного на саме товариство. Очевидним є те, що для передачі і поширення учасниками (акціонерами) господарського товариства отриманої від нього інформації жодних зустрічних дій з боку самого товариства не вимагається.

Окрім того що право учасника (акціонера) господарського товариства на інформацію надає йому можливість володіти певними відомостями, воно виконує й інші важливі функції. По-перше, отримання інформації про діяльність господарського товариства є гарантією дотримання прав і законних інтересів учасників (акціонерів). Так, одним із корпоративних способів захисту прав учасників (акціонерів) є переважне право придбання акцій додаткової емісії, що гарантує недопущення зменшення належних їм часток участі у статутному капіталі АТ у зв'язку зі збільшенням статутного капіталу (ст. 27 Закону України «Про акціонерні товариства») чи переважне право придбання відчужуваних часток (ч. 3 ст. 53 Закону України «Про господарські товариства»). Однак для здійснення такого переважного права, яке гарантує участь учасника (акціонера) у діяльності товариства, необхідним є акт його повідомлення про відповідну можливість. Відповідні дії товариство вчиняє у порядку виконання свого обов'язку, що кореспондує праву акціонера на інформацію. Таким чином, право на інформацію поряд з переважним правом придбання акцій додаткової емісії є гарантією дотримання прав учасника (акціонера) на майнову і немайнову участь у діяльності господарського товариства.

У ряді випадків отримання інформації дозволяє учаснику (акціонеру) господарського товариства здійснювати свої корпора-

тивні права. Так, можливість здійснити правомочності учасників (акціонерів) господарських товариств брати участь у загальних зборах напряду поставлена у залежність від надання ним відповідної інформації самим товариством (ст. 35 Закону України «Про акціонерні товариства», ч. 5 ст. 61 Закону України «Про господарські товариства»). Ненадання такої інформації розглядається не лише як порушення права на отримання інформації, але і як порушення права учасника (акціонера) господарського товариства брати участь в управлінні товариством у цілому і безпосередньо правомочності брати участь у роботі загальних зборів. Наслідком вказаної бездіяльності з боку господарського товариства може стати скасування рішення загальних зборів учасників (акціонерів). Однак поділ наведених функцій багато в чому має штучний характер, оскільки право на отримання інформації одночасно виступає гарантією дотримання прав, належних учасникам (акціонерам) господарського товариства, і умовою їх здійснення.

Цивільне законодавство пов'язує виникнення і припинення будь-яких цивільних правовідносин з настанням юридичних фактів (ст. 11 ЦК України). Правочин з передачі акції може укладатися як на первинному (між товариством, що їх емітувало, і первинним власником), так і на вторинному ринку. В першому випадку товариство, яке відчужує акції, саме не є первинним власником акцій (акціонером), не має прав, посвідчених акцією. Обов'язку з розкриття інформації в цьому випадку не існує в результаті співпадіння боржника і кредитора в одній особі (товариство самому собі не може розкривати інформацію про свою ж діяльність). Право на інформацію виникає лише в особи, яка придбала акції, а не передається їй від товариства. Таким чином, можна стверджувати, що передача акцій має в цьому випадку характер звичайного цивільно-правового правочину.

При цьому досягнення згоди між колишнім і майбутнім власником акцій про передачу права власності на акцію і, як наслідок, передачу всього комплексу прав, посвідчених нею, недостатньо. Особа, навіть у випадку, якщо вона заплатила викупну ціну за акції, не може вважатися акціонером у повному розумінні цього

слова до моменту посвідчення її прав у спеціальному порядку: перехід прав, закріплених іменним емісійним цінним папером, повинен супроводжуватись повідомленням реєстратора.

У літературі існує думка, згідно з якою право на інформацію виникає на підставі юридичного складу, що містить два самостійні акти: досягнення згоди і реєстрація права. Наведена позиція зазнала критики на підставі того, що реєстрація прав, посвідчених акцією, і так є обов'язковою умовою дотримання вимог, встановлених для переходу прав за цесією [15, с. 53]. Остання позиція ґрунтується на тому, що за загальним правилом згоди зобов'язаної особи на відступлення прав за правочином непотрібно, однак вона повинна бути повідомлена про його вчинення. Ця вимога обґрунтовується тим, що товариство повинно знати, за чією вимогою надавати інформацію, перед ким виконувати зобов'язання, що є похідним з існування цінного папера.

Наведений підхід дає окремим авторам можливість стверджувати, що особа, яка придбала акції, але не була внесена до реєстру акціонерів, все одно повинна вважатись «повноцінним» акціонером [15, с. 53–55]. Однак навряд чи можна погодитись з наведеною позицією, оскільки сам акціонер не зможе здійснити, наприклад, право на отримання інформації про діяльність товариства під час скликання та проведення загальних зборів акціонерів внаслідок того, що товариство (безпосередньо наглядова рада) не буде знати кого саме повідомляти.

На підставі викладеного вважаємо, що право на інформацію про господарське товариство є самостійним немайновим правом учасника господарського товариства, яке має власну структуру (складається з низки правомочностей). За правовою природою воно є відносним, оскільки чітко визначеним є коло суб'єктів, які володіють ним і протистоять йому.

Право на інформацію про діяльність господарського товариства містить у собі: 1) правомочність на отримання загальної інформації про товариство на запит учасника; 2) правомочність на отримання інформації в процесі підготовки та проведення загаль-

них зборів; 3) правомочність на отримання публічної інформації, у тому числі регулярної та особливої.

1. Шабунова И. Юридическая природа и содержание права участников акционерного общества на управление и информацию / И. Шабунова // *Хозяйство и право*. – 2003. – № 4. – С. 100–109.
2. Кравченко Р. С. Корпоративное управление: обеспечение и защита права акционеров на информацию / Р. С. Кравченко. – М. : СПАРК, 2002. – 112 с.
3. Кулагин М. И. Избранные труды (в серии «Классика российской цивилистики») / М. И. Кулагин. – М. : Статут, 1997. – 330 с.
4. Ломакин Д. В. Право акционеров на информацию / Д. В. Ломакин // *Хозяйство и право*. – 1997. – № 11. – С. 162–170.
5. Эрделевский А. М. О защите личных неимущественных прав акционеров / А.М. Эрделевский // *Хозяйство и право*. – 1997. – № 6. – С. 69–74.
6. Ломакин Д. В. Акционерное правоотношение / Д. В. Ломакин. – М. : Спарк, 1997. – 156 с.
7. Степанов П. В. Корпоративные правоотношения в коммерческих организациях как составная часть предмета гражданского права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / П. В. Степанов. – М., 1999. – 28 с.
8. Братусь С.Н. Предмет и система советского гражданского права / С.Н. Братусь. – М. : Гос. изд-во юрид. лит., 1963. – 196 с.
9. Богатырев Ф.О. Состав относительных неимущественных гражданских отношений / Ф.О. Богатырев // *Журнал российского права*. – 2002. – № 11. – С. 84–94.
10. Теоретические проблемы хозяйственного права / Под ред. В. В. Лаптева. – М. : Наука, 1975. – 412 с.
11. Ломакин Д.В. Акционерное правоотношение / Д.В. Ломакин. – М. : Спарк, 1997. – 156 с.
12. Степанов П.В. Корпоративные отношения в гражданском праве / П. В. Степанов // *Законодательство*. – 2002. – № 6. – С. 35–38.
13. Шабунова И. Н. Корпоративные отношения как предмет гражданского права / И. Н. Шабунова // *Журнал российского права*. – 2004. – № 2. – С. 45–49.
14. Филиппова С. Ю. Внутренние правоотношения в хозяйственном обществе : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / С. Ю. Филиппова. – Томск, 2001. – 18 с.

15. Романова Э. М. *Право акционера на информацию по российскому законодательству* : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Э. М. Романова. – М., 2008. – 235 с.
16. Белов В.А. *Гражданское право: Общая и особенная части* : учебник / В. А. Белов. – М. : Центр ЮрИнфоР, 2003. – 959 с.
17. *Гражданское право* : учеб. / Под ред. Е. А. Суханова. – 2-е изд. – М. : Бек, 2000. – Т. I. – 816 с.
18. Иоффе О. С. *Вопросы теории права* / О. С. Иоффе, М. Д. Шаргородский. – М. : Гос. юрид. издат., 1961. – 380 с.
19. Ломакин Д.В. *Корпоративные правоотношения* : общая теория и практика ее применения в хозяйственных обществах / Д.В. Ломакин. – М. : Статут, 2008. – 511 с.
20. Рябота В. В. *Захист прав акціонерів при злитті та поглинанні акціонерних товариств в Україні* : моногр. / В. В. Рябота. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 159 с.
21. Поваров Ю. С. *Акционерное право России* : учебник / Ю. С. Поваров. – М. : Высш. образование; Юрайт-Издат, 2009. – 660 с.

Жорнокуй В.Г. Правова природа права на інформацію про діяльність господарського товариства

У статті на підставі норм чинного законодавства та аналізу правової доктрини зроблено спробу з'ясувати сутність правової природи права на інформацію про діяльність господарського товариства. Зроблено висновок, що досліджуване право є самостійним немайновим правом учасника господарського товариства, яке має власну структуру, за правовою природою воно є відносним.

Ключові слова: немайнові права, корпоративні права, право на інформацію про діяльність господарського товариства, учасник (акціонер), господарське товариство.

Жорнокуй В.Г. Правовая природа права на информацию о деятельности хозяйственного общества

На основании норм действующего законодательства и анализа правовой доктрины сделана попытка установить сущность правовой природы права на информацию о деятельности хозяйственного общества. Сделан вывод, что исследуемое право является самостоятельным неимущественным правом участника хозяйственного общества, имеющее собственную структуру, по правовой природе оно является относительным.

Ключевые слова: неимущественные права, корпоративные права, право на информацию о деятельности хозяйственного общества, участник (акционер), хозяйственное общество.

Zhornokuy V.G. The Legal Nature of the Right for Information about a Business Entity's Activity

An attempt to establish the essence of the legal nature of the right for information about a business entity's activity is made on the basis of current legislation and analysis of legal doctrine. It is concluded that the researched right is an independent non-property right of a business entity's participant. It has its own structure, according to the legal nature it is relative.

Key words: non-property rights, corporate rights, the right for information about a business entity's activity, the participant (stockholder), a business entity.

Зозуляк О.І.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО- ПРАВОВИХ ФОРМ НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

УДК 347.191.1

Запровадження у Цивільному кодексі України (далі – ЦК України) поняття «організаційно-правова форма юридичної особи» об'єктивно обумовило зростання наукового інтересу до дослідження зазначеної правової категорії. Так, з прив'язкою до юридичних осіб приватного права правові проблеми їх організаційно-правових форм блискуче були вирішені у науковій роботі І. М. Кучеренко (2004 р.) [1]. Проте ось уже біля 10 років ми спостерігаємо появу на рівні спеціальних законодавчих актів все нових видів юридичних осіб, особливо непадприємницьких, які законодавець майже завжди називає самостійними організаційно-правовими формами. Майже аналогічну ситуацію можемо спостерігати у вітчизняній цивілістичній доктрині, коли окремі науковці, досліджуючи ту чи іншу юридичну особу намагаються обґрунтувати самостійність її організаційно-правової форми.

За відсутності легального визначення поняття «організаційно-правова форма юридичних осіб», а також відпрацьованого доктринального визначення даного поняття, у юридичній літературі зустрічаємо різні підходи до розуміння зазначеного явища. Так, на думку І. М. Кучеренко, організаційно - правова форма юридичної особи – це її видова характеристика, в основі виділення якої лежить визначена в законі сукупність пов'язаних між